

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle etäyhteyksien käytön edistämistä oikeudenkäynneissä hallintoasioissa koskevaksi lainsäädännöksi

Johdanto

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle etäyhteyksien käytön edistämistä oikeudenkäynneissä hallintoasioissa koskevaksi lainsäädännöksi.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettaviksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia, oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annettua lakia, työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annettua lakia, asevelvollisuuslakia ja puutavaran mittauksesta annettua lakia.

Esityksellä mahdollistettaisiin hallintotuomioistuimen kokoonpanon jäsenen etäosallistuminen suulliseen käsittelyyn ja suulliseen valmisteluun. Oikeudenkäynnin osapuolten ja muiden kuultavien etäosallistumista koskevaa sääntelyä selkeytettäisiin. Hallintotuomioistuin voisi erityisestä syystä määrätä asianosaisen osallistumaan suulliseen käsittelyyn etäyhteyden välityksellä ilman tämän suostumusta. Lisäksi säädettäisiin mahdollisuudesta järjestää suullinen käsittely tai suullinen valmistelu kokonaisuudessaan etäyhteyden välityksellä etäoikeudenkäyntinä. Myös oikeudenkäynnin julkisuutta koskevaa lainsäädäntöä täsmennettäisiin ehdotusten vuoksi. Lisäksi esityksessä ehdotetaan valituksia käsittelemään perustettujen muutoksenhakulautakuntien osalta työjärjestystä koskevaa sääntelyä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman (2023) tavoitteena on oikeudenkäyntien osalta nopeuttaa ja sujuvoittaa prosesseja samalla huomioiden oikeusturva ja perusoikeudet. Keinoina ovat muun muassa sähköisten toimintatapojen ja etäyhteyksien käytön hyödyntäminen.

Oikeusministeriössä on 5.6.2023 laadittu arviomuistio koskien tuomareiden etäosallistumismahdollisuuksia hallintoprosessissa, joka on ollut myös lausuntokierroksella. Yleisten tuomioistuinten osalta etäyhteyksien käytön edistämisestä on säädetty aiemmin 1.3.2025 voimaan tulleella lainsäädännöllä (HE 63/2024 vp)

Esitysluonnos on valmisteltu oikeusministeriössä virkatyönä. Virkavalmistelun tukena on toiminut Oikeusvaltion takeet ja oikeuslaitoksen kehittäminen -työryhmän (Oikeuslaitostyöryhmä, VN/34680/2022) 2.12.2024 asettama hankeryhmä.

Tavoitteet

Tavoitteena on sujuvoittaa oikeudenkäyntejä sekä parantaa oikeuden saatavuutta ja vähentää oikeudenkäyntien viivästymistä saattamalla etäyhteyksien käyttö aikaisempaa selkeämmin lainsäädännön piiriin. Ehdotetuilla muutoksilla lisättäisiin etäyhteyksien käyttömahdollisuuksia hallintotuomioistuimissa, erityistuomioistuimissa ja valituksia käsittelemään perustetuissa muutoksenhakulautakunnissa.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/18066/2023.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.om@gov.fi tai postitse osoitteeseen Oikeusministeriö PL 25, 00023 Valtioneuvosto. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/18066/2023-OM-24. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus OM044:00/2023). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasystä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunto pyydetään toimittamaan viimeistään 22.5.2026.

Valmistelijat

Kari Hämäläinen, neuvotteleva virkamies, +358 295 150 278, kari.hamalainen@gov.fi

Linkit

<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=OM044:00/2023> - Hankesivut (suomeksi)

<https://valtioneuvosto.fi/sv/projektet?tunnus=OM044:00/2023> - Projektsidor (på svenska)

Liitteet:

[HE LUONNOS etäyhteyksien käytön edistämistä oikeudenkäynneissä hallintoasioissa koskevaksi lainsäädännöksi.pdf](#) - Hallituksen esityksen luonnos

[Huvudsakliga innehåll och lagförslag.pdf](#) - Huvudsakliga innehåll och lagförslag på svenska

Jakelu:

Eduskunnan oikeusasiamies
Hallinto-oikeustuomarit ry
Helsingin hallinto-oikeus
Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Itä-Suomen hallinto-oikeus
Juristiliitto
Korkein hallinto-oikeus
Kutsunta-asiain keskuslautakunta
Kuvaohjelmalautakunta
Maa- ja metsätalousministeriö
Markkinaoikeus
Oikeuspalveluvirasto
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opiskelijoiden oikeusturvalautakunta
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Puolustusministeriö
Puutavaran mittauslautakunta
Saamelaiskäräjät
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta
Suomen asianajat
Tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunta
Tuomioistuinvirasto
Turun hallinto-oikeus
Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta
Työtuomioistuin
Vaasan hallinto-oikeus
Vakuutuslaitokset

Valtioneuvoston oikeuskansleri

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suurpää Johanna
Oikeusministeriö

Hämäläinen Kari
Oikeusministeriö